

Όλα άρχισαν από ένα τηλεφώνημα.

Ήμουν μόνος στο σπίτι και κοίταζα έξω απ' το παράθυρο τη βροχή να πέφτει στην πλατεία Ρεάλ, όταν χτύπησε το τηλέφωνο. Ένα, δύο, τρία... πέντε χτυπήματα. Προς στιγμνή μπήκα στον πειρασμό να αφήσω τον τηλεφωνητή να λύσει το πρόβλημα –μου αρέσει να τον χαζεύω μες στη σιωπή να με προστατεύει–, αλλά τελικά αποφάσισα να το σηκώσω. Στο κάτω-κάτω, μπορεί να ήταν η Άλμπα.

— Μαξ; με ρώτησε μια φωνή καθόλου οικεία.

Το πρώτο που σκέφτηκα εκείνη τη στιγμή, ίσως λόγω του ενθουσιασμού στον τόνο της φωνής, ήταν πως είτε πρόκειται για λάθος είτε ότι ήμουν μάλλον αναγκασμένος να υποστώ κάποιον αντιπαθητικό πωλητή, από κείνους που δεν διστάζουν να σου μπλοκάρουν τη γραμμή όση ώρα θέλουν προκειμένου να σου φορτώσουν ένα «ολοκαίνουργιο και εντελώς α-πα-ραί-τη-το» προϊόν: από μια εικοσάτομη εγκυκλοπαίδεια για μαστορέματα (με δώρο ένα σφυρί κι ένα κατσαβίδι, ασφαλώς) μέχρι ένα διαμέρισμα στην ακρογιαλιά με χρονομεριστική μίσθωση.

— Ο Μαξ Πιέρα; επέμεινε η φωνή.

— Ναι, ο ίδιος, παραδέχτηκα, έτοιμος να υποστώ το παραμύθι για τα απίστευτα πλεονεκτήματα της εξ αποστάσεως αγοράς. Θα μπορούσα να το είχα κλείσει, βεβαίως, αλλά δεν είναι το στυλ μου.

— Εγώ είμαι, ο Ζισπέρτ! αναφώνησε περιχαρής.

Το είπε μ' έναν τρόπο σαν να το θεωρούσε δεδομένο ότι θα αντιδρούσα κι εγώ με την ίδια αγαλλίαση και θα αναφωνούσα με τη σειρά μου, «Μέγας είσαι Κύριε, ο Ζισπέρτ. Πόσο χαίρομαι!», ή κάτι τέτοιο, τέλος πάντων. Δεν το έκανα όμως, για δυο λόγους. Πρώτον, επειδή δεν είχα την παραμικρή ιδέα ποιος ήταν αυτός ο Ζισπέρτ, και δεύτερον, επειδή το μόνο που επιθυμούσα εκείνη τη στιγμή ήταν να μείνω μόνος και να μη με ενοχλεί κανείς.

— Περί τίνος πρόκειται; Για καμιά εγκυκλοπαίδεια; δοκίμασα την τύχη μου, σίγουρος ότι πήγαινε να με εξαπατήσει.

— Μα τι λες;

— Ή μήπως για κανένα διαμέρισμα στην ακρογιαλιά σε περίοπτη θέση;

— Με κοροϊδεύεις;

— Ό,τι κι αν είναι, χάνεις το χρόνο σου, του πέταξα.

Είμαι ταπί...

Στο κάτω-κάτω αυτή ήταν η αλήθεια. Ο λογαριασμός μου στην τράπεζα είχε πιάσει αράχνες.

— Έλα τώρα, Μαξ, σε παρακαλώ..., επέμεινε η φωνή σε έναν τόνο που προσπαθούσε να γίνει πειστικός, δεν καθόμασταν στο ίδιο θρανίο στο δημοτικό...; Εσύ, εγώ, ο Ροβιρόσα, ο Κορτίνα... Είμαι ο Πάου Ζισπέρτ. Μη μου πεις πως δεν με θυμάσαι, βρε μπαγάσα.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή άρχισα να σκέφτομαι ότι ίσως όλα τούτα να μην ήταν η φτηνή τακτική κάποιου

πωλητή. Το όνομα Ζισπέρτ εξακολουθούσε να μη μου λείπει τίποτα, αλλά τον Ροβιρόσα και τον Κορτίνα τούς είχα πολύ ζωντανούς στη μνήμη μου – ήταν δυο παλιοί συμμαθητές μου... Βέβαια, αν το καλοεξετάσει κανείς, ορισμένοι πωλητές έχουν τη φοβερή ικανότητα να ανασκαλεύουν εξαντλητικά τα σχολικά αρχεία του πιθανού θύματος, να συγκρατούν ένα-δυο ονόματα, να τα πετούν στη συζήτηση για να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη σου και, όταν πια πάψεις να είσαι επιφυλακτικός, να επιτίθενται με την εκπληκτική προσφορά της θαυμαστής εγκυκλοπαίδειας για τα μαστορέματα. Ή του καταραμένου διαμερίσματος με τη μοναδική θέα.

— Μαξ, μ' ακούς;

Αμφιταλαντευόμενος αν έπρεπε να κλείσω ή να υπομείνω λίγο ακόμη τη φάρσα όταν, αίφνης, μου ήρθε κάτι σαν επιφοίτηση: αυτή η φωνή δεν μπορεί παρά να ήταν του κακομοίρη του Ντάμπο, με τις αυτάρες σαν μαρουλόφυλλα και τα πατομπούκαλα για γυαλιά. Ναι, ήμουν σχεδόν σίγουρος ότι τον έλεγαν Ζισπέρτ, αν και όλοι τον ξέραμε με τα παρατσούκλια του: Ντάμπο, αυτιάς, ταξί με ανοιχτές πόρτες...

Ανακάλεσα στη μνήμη μου τη μακρινή εικόνα της αυλής του δημοτικού: τον Ντάμπο να κάθεται στα σκαλιά με μια στολή άφογα σιδερωμένη, χτενισμένος με ακρίβεια χιλιοστού και με το βιβλίο της αριθμητικής στα γόνατα. Ένα τσούρμο από παιδιά να φωνάζουν σαν τρελά κυνηγώντας μια ταλαίπωρη μπάλα, κι εκείνος στη γωνιά του μ' ένα αντιπαθητικό ύφος ανωτερότητας, λες και σκεφτόταν ότι η ζωή θα φρόντιζε να δώσει στον καθένα μας ό,τι του αξίζει. Ο Ζισπέρτ ήταν ένα καρφί που είχε χρειαστεί να του κόψουμε τη φόρα σε ουκ ολίγες περιπτώσεις,

ένας βλάκας που η μόνη του φιλοδοξία ήταν να συλλέγει όλους τους επαίνους και τα βραβεία που υπήρχαν και δεν υπήρχαν. Φυσικά μπορεί μετά από τόσα χρόνια να είχε αλλάξει –είχαν περάσει περισσότερα από είκοσι χρόνια από τότε που τον έχασα–, αλλά έτσι κι αλλιώς δεν είχα καμιά όρεξη να του μιλήσω. Η σχέση μας είχε αμετάκλητα τελειώσει. Είχε περιπέσει στη λήθη.

Βαρυγκωμώντας έθεσα μέσα μου σε λειτουργία κάθε είδους προστατευτικό μηχανισμό προτού παραδεχτώ ότι ήξερα ποιος ήταν. Αν υπάρχει κάτι που δεν αντέχω, είναι οι βαρετές νοσταλγικές συναντήσεις των παλιών συμμαθητών, όπου επαναλαμβάνονται μέχρι αηδίας τα ίδια ανέκδοτα, αποκαλύπτονται απίστευτοι σεξουαλικοί άθλοι –βελτιωμένοι και διογκωμένοι ανάλογα με την ποσότητα οιοπνεύματος που έχει καταναλωθεί– και γίνεται μια τόσο σχολαστική ανασκόπηση των μαθημάτων, που θα 'λεγε κανείς ότι το παρελθόν είναι ένας χαμένος παράδεισος για τον οποίο οφείλουμε να θρηνούμε εφ' όρου ζωής.

— Από πού ξεφύτρωσες εσύ μετά από τόσα χρόνια; είπα κάπως πιο απότομα απ' όσο έπρεπε. Από τη σήραγγα του χρόνου;

Είναι αδύνατον ο Ζισπέρτ να μη διαισθάνθηκε την ψυχρότητά μου, αλλά προτίμησε να κάνει τον βλάκα. Με ασυγκράτητο πάθος, βάλθηκε να μιλάει για τα παλιά (βέβαια τα εμφάνιζε όλα τέλεια, έναν φεύτικο κόσμο ευτυχισμένο, ειδυλλιακό, που το μόνο που του έλειπε ήταν μια γλυκερή μουσική υπόκρουση με βιολιά) και αποφάνθηκε ότι ήμασταν ασυγχώρητοι που είχαμε αφήσει να περάσουν τόσα χρόνια χωρίς να ιδωθούμε και ότι έπρεπε να επανορθώσουμε αμέσως, οπότε γιατί να μην περνούσα μια βόλτα την επομένη από το γραφείο του.

— Αύριο; πάσχισα να του κόψω τη φόρα με φωνή όλο δυσπιστία, χωρίς όμως να καταφέρω πολλά. Ο Ζισπέρτ συνέχισε ακάθεκτος.

Προτού ακόμη προλάβω να συνέλθω από την έκπληξη (δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί στο διάβολο έπρεπε να υποβληθούμε με το ζόρι σε μια συνάντηση όταν το μόνο που μας ένωνε ήταν καβγάδες, προσβολές και βρισιές), μου έδωσε τη διεύθυνση ενός γραφείου στον εικαστό τρίτο όροφο ενός γνωστού κτιρίου πολυτελών γραφείων επί της λεωφόρου Διαγονάλ, από εκείνα με τα πολλά τζάμια, τους ένστολους φύλακες, τους ανελκυστήρες με τη γλυκανάλατη μουσική και την οργιώδη βλάστηση σε κάθε γωνία. Προφανώς δεν είχαν πάει και άσχημα οι δουλειές του.

— Έλα, Μαξ, και θα μιλήσουμε για τα παλιά, πρόσθεσε σαν παλιόφιλος, αλλά τα λόγια του ακούστηκαν σαν απειλή.

Στο διάβολο τα παλιά, γρύλλισα από μέσα μου, πεπεισμένος ότι η νοσταλγία δεν είναι παρά μια μεγάλη απάτη, ένα σωσίβιο από το οποίο αρπάζονται οι πληκτικοί και οι αποτυχημένοι. Μόνο ένας ξενέρωτος σαν τον Ζισπέρτ θα μπορούσε να μυθοποιήσει τα πνιγηρά σχολικά χρόνια: παπάδες με ράσα, αίθουσες που βρομοκοπούσαν ιδρώτα και ναφθαλίνη, στρατιωτική τάξη σε αηδιαστικό βαθμό και η πειθαρχία να έχει μετατραπεί σε συνώνυμο της εκπαίδευσης. Η ζωή, κατά μια έννοια, δεν αρχίζει παρά μόνο όταν τελειώνει το σχολείο, αλλά αυτό ο Ζισπέρτ ποτέ δεν θα το καταλάβαινε.

Έκανα τάχα πως βήχω μια-δυο φορές και με φωνή βραχνή, που πάσχισα να την κάνω να ακούγεται αυθεντική, προσποιήθηκα τον κρυωμένο με την πρόθεση να ανα-

βάλω το ραντεβού. Στάθηκε ανώφελο. Ο Ζισπέρτ, με τον επιτακτικό τρόπο των ανθρώπων που έχουν συνηθίσει να διατάζουν, μου συνέστησε κάποια θαυματουργά χάπια και επανέλαβε ότι με περίμενε εξάπαντος την επομένη. Από τον τρόπο που μιλούσε θα 'λεγε κανείς ότι ήμασταν κώλος και βρακί. Αχώριστοι.

— Καλύτερα να το αναβάλουμε, απάντησα με φωνή βαρύτερη κατά μερικούς τόνους. Έχω αρπάξει μια γρίπη και δεν νομίζω ότι...

— Αδύνατον! πέταξε ο Ζισπέρτ, επιτακτικά. Το πρόγραμμά μου είναι υπερφορτωμένο κι από μεθαύριο το πράγμα περιπλέκεται. Συναντήσεις, ταξίδια, διαλέξεις, πάνελ... (Η πλήρης λίστα των υποχρεώσεων ενός ανώτερου στελέχους –σκέφτηκα με αηδία–, ενός κίβδηλου γιάπη που αισθάνεται υποχρεωμένος να επιδεικνύει ότι τον κυνηγάει συνέχεια ο χρόνος.) Πρέπει οπωσδήποτε να έρθεις αύριο, Μαξ.

— Λυπάμαι, αλλά δεν βλέπω να έχω τις δυνάμεις, αντιστάθηκα στην επίθεση, και παίρνοντας φόρα επέτρεψα στον εαυτό μου να τον αποτελειώσει με ένα σαρκαστικό σχόλιο: Στο κάτω-κάτω, εδώ περιμέναμε είκοσι χρόνια, τι πειράζει να περιμένουμε μια βδομάδα ακόμη...

Ακολούθησε παρατεταμένη, αμήχανη σιωπή. Κάτι δεν πήγαινε καλά. Έξω έβρεχε με το τουλούμι και παρά τη βουή της νεροποντής στο βάθος άκουγα τη θυμωμένη ανάσα του Ζισπέρτ.

— Είναι πολύ επείγον, Μαξ, είπε τελικά. Έχω να συζητήσω μαζί σου ένα θέμα που σίγουρα θα σε ενδιαφέρει.

Συνοφρωώθηκα. Μου έκανε εντύπωση που η δικαιολογία της νοσταλγίας –Αχ, τι θαυμάσια χρόνια! Αχ, τι αλησμόνητες μέρες!– είχε περάσει ξαφνικά σε δεύτερη μοίρα.

Τι παιχνίδι να 'παιζε άραγε ο Ζισπέρτ; Γιατί είχε μπει στον κόπο να με εντοπίσει; Τι ήθελε από μένα;

— Προτιμώ να μη σου πω τίποτε από το τηλέφωνο, είπε. Η φωνή του είχε γίνει πιο σοβαρή, μυστηριώδης, γεμάτη παρατεταμένες σιωπές. Τώρα δεν μπορώ να σου μιλήσω, αλλά σε περιμένω αύριο στο γραφείο μου. Στις τέσσερις ακριβώς, Μαξ. Έλα και δεν θα το μετανιώσεις.

Συνήθως είμαι καχύποπτος. Μόλις μου μιλήσουν για ένα «ενδιαφέρον θέμα» ο νους μου πάει αμέσως σε κάποια μαλαγανιά. Η πείρα μού δίδαξε ότι κανείς δεν χαρίζει τίποτε στις μέρες μας και πολύ περισσότερο ένας παλιός συμμαθητής με τον οποίο ποτέ δεν τα πήγαινες καλά και ο οποίος εμφανίζεται ξαφνικά από το πουθενά.

— Ένα λεπτό..., τον σταμάτησα ενώ ήδη με αποχαιρετούσε. Δεν πρόκειται να χαλάσω την ησυχία μου και να έρθω στο γραφείο σου αν δεν μου δώσεις ένα γερό επιχείρημα.

Αρκετά με το παραμύθι. Μπορεί, όταν χρειάζεται, να είμαι ευγενικός, μπορεί ακόμη να είμαι αναποφάσιτος (η Άλμπα με έχει κατηγορήσει πολλές φορές γι' αυτό), αλλά αν υπάρχει κάτι που δεν αντέχω είναι να με περνούν για χαζό.

— Δεν μου έχεις εμπιστοσύνη, Μαξ; είχε το θράσος να κλαφτεί ο Ζισπέρτ σ' έναν τόνο φτηνά πατερναλιστικό.

— Έλα τώρα, άσε τις μαλακίες! του πέταξα χωρίς κακία. Εκείνη τη στιγμή τον έβλεπα με τα γυαλιά και τη στολή και για μένα δεν ήταν παρά ένα χαρακτηριστικό δείγμα απωθητικού σχολιαρόπαιδου. Πάνε περισσότερα από είκοσι χρόνια που δεν έχουμε ιδωθεί... Τι εμπιστοσύνη μπορώ να σου έχω;

Και πάλι βαθιά σιωπή. Φαντάστηκα τον Ζισπέρτ στη

μοναξιά του γραφείου του, τσαντισμένο με την απρόσμενη αντίστασή μου, να φάχνει για μια λύση ανάγκης. Τα στελέχη επιχειρήσεων δεν ανέχονται κωλύματα, αυτό είναι γνωστό, ούτε μπορούν να επιτρέψουν στον εαυτό τους την πολυτέλεια να σπαταλούν τον πολύτιμο ανεκτίμητο χρόνο τους.

— Θα σου πω μόνο ένα πράγμα, είπε χαμηλώνοντας τη φωνή του, πασχίζοντας να της δώσει την κατάλληλη χροιά. Μπορεί να βγάλεις πολύ χρήμα, Μαξ... Πάρα πολύ.

Και έκλεισε χωρίς να μου αφήσει κανένα περιθώριο. Ήταν φανερό ότι όλα αυτά τα χρόνια τίποτε δεν είχε αλλάξει: αυτός ο πανηλίθιος θεωρούσε τα λεφτά γερό επιχείρημα.